

עבודה טיפולית עם זיכרונות ילדות מוקדמים

תיאוריה, יישום וראיה אינטגרטיבית

מרצה: ד"ר אמיתי המנחם

היקף הקורס: 18 שעות אקדמיות

השתלמות פרונטלית

.. "תמיד חשבתי שזיכרון הוא חיים. חששתי ממה שקורה כשהוא אובד, איזה חיים אלה בלי זיכרון? אבל הרעיון שזיכרון הוא יצירה של עבודת הנפש, נתן לי תקווה שאולי גם כשמאבדים אחד, הנפש מספרת אותו מחדש, ובסופו היא יוצאת כשידה על העליונה" ..! משתפת בסדנת זיכרונות..

רקע:

זיכרונות הילדות המוקדמים הם כלי אבחוני וטיפול עשיר ומרתק.

במהלך הלמידה נטייל בחמישה שבילי הכרות עם זיכרונות הילדות בליווי דוגמאות והמחשות:

- ✓ השביל הפסיכואנליטי הקלסי שמפגיש אותנו עם הסמוי, זיכרון המסך ותהליכי ההסוואה.
- ✓ השביל האדלריאני שמאיר קוגניטיבית את סגנון החיים.
- ✓ הנתב הפסיכודינמי החושף את יחסי האובייקט המופנמים והדפוסים ההתייחסותיים המשתחזרים.
- ✓ הערוץ הנרטיבי שמזכיר שחוויות חיינו שמורות בצורת סיפורים, וזיכרונות הילדות, שאינם בהכרח אמת, הם אבני יסוד בסיפורי החיים שלנו.
- ✓ לבסוף, שבילה של הפסיכולוגיה החיובית המפגיש אותנו עם החוזקות והחוסן הנחשפים בזיכרונות, ומבליט את השפעה המתקנת שיש לזיכרונות מיטיבים במצבי כאב וטראומה.

כך כמו בקליידוסקופ עם סיבוב "הגליל", נגלה מראות שונות של הנפש, שבצירופן מתהווה קולאז': שלם הבנוי מריבוי תמונותיו ומהדיאלוג המפרה ביניהן.

יתוארו היישומים והשימושים המגוונים של הזיכרונות: בפסיכו-דיאגנוסטיקה, בפסיכותרפיה דינמית וקוגניטיבית לשביליה, בטיפול בהבעה ויצירה, בטיפול קבוצתי, זוגי ומשפחתי, ביעוץ ארגוני ובהדרכה. **דוגמאות - ברשימת המקורות המצורפת.** תשומת לב מיוחדת תינתן לדיאלוג בין הזיכרון אישי והזיכרון החברתי העוטף ונוכח בו דרך הצגת "מטריצת הזכירה חברתית"- ככלי אינטגרטיבי שיוצר מפגש מרתק ביניהם.

מטרות הקורס:

1. הכרות עם הגישות התיאורטיות השונות העוסקות בזיכרונות ילדות.
2. למידת הכלים והשימושים העשירים של זיכרונות בטיפולים לסוגיהם.
3. התנסויות ותרגול בעבודה הטיפולית.
4. הבניית גישה משלבת ואינטגרטיבית בעיבוד זיכרונות בסיוע עקרונות של "ניהול מקרה".
5. תיאור המפגש בין הזיכרון האישי והחברתי, כולל דוגמאות.
6. הכרות עם מודל הכשרה קבוצתי של צוותי טיפול לעבודה עם זיכרונות.

הלמידה תשלב הרצאות, התנסויות בעיבוד זיכרונות עם תצפית מודרכת, הפניות לקריאה עיונית, דיונים והצגות מקרה, כולל התייעצויות סביב מקרים לשם המחשה. המשתלמים יקבלו חוברת מאמרים מגוונת על "זיכרונות ילדות".

אודות המרצה:

ד"ר אמיתי המנחם, פסיכולוג קליני מדריך, ומדריך בטיפול משפחתי זוגי וקבוצתי. לשעבר מרצה בכיר במכללה האקדמית בית ברל, וראש התוכנית להנחיית קבוצות בחברה מרובת תרבויות. כיום חבר סגל בתוכנית למנחי קבוצות בסמינר הקיבוצים ומורה במכון מפרשים. עוסק בהדרכה של אנשי מקצוע ביחידות טיפוליות, וכשגרה מכשיר ומדריך צוותי טיפול לעבודה עם "זיכרונות". עורך ראשי לשעבר של כתב העת "מפגש לעבודה חינוכית- סוציאלית" וכיום חבר מערכת. כותב ומפרסם בתחומי התמחותו.

מועדי ההשתלמות: 3 ימי שישי, בין השעות 08:30-13:30, בתאריכים: 05.09.25, 12.09.25, 19.09.25. היקף כל מפגש 6 ש"א.

- היקף הקורס הוא 18 שעות.
- דרישת נוכחות: זכאות לתעודת סיום הקורס מותנית בנוכחות ב-75% מסך מהמפגשים.
- בסיום הקורס יקבלו המשתתפים תעודה מטעם מכון מפרשים לחקר והוראת הפסיכותרפיה והמכללה האקדמית תל אביב יפו.

קהל יעד:

הלמידה מיועדת לפסיכולוגים מומחים ומתמחים, מטפלים משפחתיים זוגיים, מטפלים קבוצתיים, פסיכיאטרים, עובדים סוציאליים קליניים, מטפלים בהבעה ויצירה, קרימינולוגים קליניים.

עלות ההשתלמות:

אנשי מקצוע: 1,320 ₪

מתמחים, סטודנטים לתואר שני ובוגרי המכללה האקדמית תל אביב יפו: 1,120 ש"ח

ביצד נרשמים:

- ניתן לשלוח מייל הכולל את שמכם המלא, מספר טלפון לחזרה, ושם הפעילות בה אתם מתעניינים לכתובת: Mifrasim@mta.ac.il
- לשאלות וביורורים נוספים ניתן להתקשר במספר: 0525438064.
- ליצירת קשר דרך אפליקציית WhatsApp - [לחץ כאן](#)

תכנית למידה:

גישות ותיאוריות- התפיסות הפסיכודינמיות להבנת זיכרונות ילדות. התנסויות והדגמה. תרגיל בית.	מפגש ראשון- 05.09.25 8.30- 13.30
זיכרונות ילדות- התפיסות הקוגניטיביות והנרטיביות. התנסויות מודגמות. זיכרונות ילדות- מבטה המיוחד של הפסיכולוגיה החיובית בדגש על חוזקות.	מפגש שני – 12.09.25 8.30- 13.30
זיכרונות ילדות- שימושים ויישומים קליניים בראייה אינטגרטיבית. התנסויות. זיכרון אישי וזיכרון חברתי.	מפגש שלישי- 19.09.25 8.30- 13.30

רשימת קריאה מומלצת:

אייסלר ח. ח., אלחדד ש. ג., (2024). שימוש בזיכרונות ילדות בקליניקה ממוקדת. פסיכותרפיה ממוקדת, 17-57.

אמיר ד., (2017). תרפיה במוזיקה וזיכרונות ילדות. מפגש לעבודה חינוכית סוציאלית, כה (45-46): 107-133.

אסטרד פ., (2011). הזיכרונות המושלים בנו: כיצד לפענח זיכרונות ילדות. (תרגום: א' להב). דביר. (המקור פורסם ב-2006)

אשרת-פינק י., (2018). אסור להרים ידיים-זיכרונות דחייה חברתית מגיל הילדות, ויישומים לשדה החינוך: הצצה לעולמם של ה"דוחפים". חיפה: פרדס.

דווירי מ., (2020). השימוש הקליני בזיכרונות הילדות. דברים, כתב עת אקדמי בין תחומי, 69-83.

המנחם א., (2017). זיכרונות ילדות מוקדמים: מבט תיאורטי השוואתי – שימושים ויישומים. מפגש לעבודה חינוכית - סוציאלית, כה (45-46), 19-49.

המנחם א., (2023). זיכרונות ילדות מוקדמים ככלי לחשיפת חוזקות ולהעצמת תרבות ארגונית מיטיבה. אנליזה ארגונית, 29, 57-72.

המנחם א., (2024). תכנים, ערכים ותהליכים באירועי 2023 - 2024 בישראל, כפי שהשתקפו בזיכרון האישי והלאומי. אנליזה ארגונית, 30, 28-46.

פקר ד., (2016). כוחם של זיכרונות ילדות: אוצר טיפולי חוויתי - תיאוריה ויישום. תל אביב: אמציה.

שחר-לוי י., (1994). תלכידי זיכרון ראשוניים: המוטוריות כקוד של הצפנה והחייאה של זיכרונות קדם-קוגניטיביים. שיחות, ח3: 172-181.

שריג ג., (2021). הכוחות הסמויים מן העין: על זיכרונות ילדות כמשאב להעצמה בגישה האדלריאנית. בתוך נ' דביר וא' גידרון (עורכות), פדגוגיה נרטיבית – סיפורים אישיים לזהויות מקצועיות (עמ' 156-188). תל אביב: מכון מופ"ת.

Androutsopoulou A., (2013). The use of early recollections as a narrative aid in psychotherapy. Counselling Psychology Q., 26(3-4): 313-329.

Bruhn, A. (1990). Earliest childhood memories: Theory and application to clinical practice. Praeger.

Shifron R., (2020). The Miracle of Early Recollections in Adlerian Psychotherapy and Supervision. The J. of Individual Psychology, 76 (1):110-128.

Weertman A., Arntz A., (2007). Effectiveness of treatment of childhood memories in cognitive therapy for personality disorders: A controlled study contrasting methods focusing on the present and methods focusing on childhood memories. Behaviour Research and Therapy, 45(9): 2133-2143.